

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 kwietnia 2021 r.

Pozycja 68

POSTANOWIENIE

z dnia 25 września 2018 r.

Sygn. akt Ts 62/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] sp. z o.o. w sprawie zgodności:

art. 9 ust. 2, 2a i 2b ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.)
z art. 2, art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 12 kwietnia 2018 r. (data nadania) [...] sp. z o.o. (dalej: skarżąca), wystąpiła o stwierdzenie, że art. 9 ust. 2, 2a i 2b ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.; dalej: ustawa wprowadzająca KRS), wprowadzone przez art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1924) są niezgodne z art. 2, art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w związku z następującą sprawą.

We wniosku z 8 marca 2017 r. skarżąca – wpisana do dotychczasowego rejestru handlowego pod nr [...] – zażądała wpisania jej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Postanowieniem z 17 marca 2017 r. (sygn. akt [...]) referendarz w Sądzie Rejonowym w G., VIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: Sąd Rejonowy w G.) odrzucił wniosek. Zwrócił uwagę na to, że 1 stycznia 2001 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 700, ze zm.; dalej: ustawa o KRS) oraz ustawa wprowadzająca KRS. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy wprowadzającej KRS, podmiot podlegający obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, zgodnie z przepisami ustawy o KRS, wpisany do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy o KRS (tj. do 1 stycznia 2001 r.) jest obowiązany do złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców. Z kolei art. 9 ust. 2 ustawy

wprowadzającej KRS stanowi, że do czasu rejestracji, nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2015 r., zachowują moc dotychczasowe wpisy w rejestrach sądowych. Natomiast, co wynika z art. 9 ust. 2a tej ustawy, podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do KRS zgodnie z przepisami ustawy o KRS, które były wpisane do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie tej ustawy i które do 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru, uznaje się za wykreślone z rejestru z 1 stycznia 2016 r. Jak zauważył Sąd Rejonowy w G., skarżąca wpisana była do dotychczasowego rejestru pod nr [...] i do 31 grudnia 2015 r. mogła złożyć wniosek o wpisanie do rejestru przedsiębiorców (prze rejestrowanie). Skoro tego nie zrobiła, to po upływie tego terminu została wykreślona z dotychczasowego rejestru. W związku z tym jako podmiot nieistniejący nie może zostać wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Na powyższe postanowienie skarżąca złożyła skargę. Postanowieniem z 24 maja 2017 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w G. nie uwzględnił tego środka procesowego i ponownie odrzucił wniosek, stwierdziwszy, że 1 stycznia 2016 r. nastąpiły z mocy prawa skutki w postaci utraty zdolności prawnej, a tym samym i sądowej skarżącej. Na to rozstrzygnięcie skarżąca wniosła zażalenie, które Sąd Okręgowy w G., Wydział XII Gospodarczy Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy w G.) oddalił postanowieniem z 15 grudnia 2017 r. (sygn. akt [...]). Orzeczenie to, wskazane jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało wraz z uzasadnieniem doręczone pełnomocnikowi skarżącej 16 stycznia 2018 r.

Skarżąca twierdzi, że zakwestionowane w skardze przepisy, na podstawie których doszło do przejęcia jej mienia na rzecz Skarbu Państwa, naruszają prawo własności (art. 64 ust. 1 Konstytucji), a także zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz ochrony praw słusznie nabytych (art. 2 Konstytucji). Ponadto – zdaniem skarżącej – nieodpłatne przejęcie własności przez Skarb Państwa, będące co do istoty wywłaszczeniem, jest sprzeczne z brzmieniem art. 21 ust. 1 Konstytucji, który gwarantuje wywłaszczenie za odszkodowaniem.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W pierwszej kolejności Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga nie została wniesiona przez uprawniony podmiot.

Należy zauważyć, że z przywołanego wyżej przepisu ustawy zasadniczej wynika, iż prawo wystąpienia ze skargą do Trybunału ustrojodawca przyznał tylko takim podmiotom, którym przysługują konstytucyjne wolności lub prawa.

Jak wynika z dołączonych do skargi orzeczeń, skarżąca z dniem 1 stycznia 2016 r. została z mocy prawa wykreślona z rejestru sądowego. W związku z tym, jako podmiot nieistniejący, nie jest beneficjentem wolności i praw określonych w Konstytucji. W analizowanej

sprawie wolności i prawa przysługują jedynie współnikom byłej spółki, i to oni są podmiotami legitymowanymi do wystąpienia ze skargą konstytucyjną.

Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga nie spełnia także pozostałych warunków przekazania jej do merytorycznej oceny.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji, przedmiotem skargi mogą być tylko takie przepisy, na podstawie których w sprawie skarżącego zostało wydane orzeczenie, które w sposób ostateczny rozstrzyga o jego wolnościach lub prawach, których naruszenie skarżący zarzuca w skardze. W związku z tym, art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK zobowiązuje skarżącego do dokładnego określenia przepisu spełniającego powyższe warunki i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją, natomiast art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK ustanawia wymóg dołączenia do skargi wydanego na jego podstawie orzeczenia.

Skarżąca zakwestionowała art. 9 ust. 2, 2a i 2b ustawy wprowadzającej KRS. Przepisy te mają następujące brzmienie:

„Do czasu rejestracji, zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1 [tj. ustawy o KRS], nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2015 r. zachowują moc dotychczasowe przepisy w rejestrach sądowych” (art. 9 ust. 2 ustawy wprowadzającej KRS).

„Podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1 [tj. ustawy o KRS], które były wpisane do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie tej ustawy i które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r. W przypadku gdy wniosek o wpis złożony przed dniem 1 stycznia 2016 r. został po tej dacie zwrócony, odrzucony, oddalony albo postępowanie o wpis zostało umorzone, skutki określone w niniejszym przepisie oraz przepisach ust. 2b-2g i 2i powstają z dniem następującym po dniu zwrotu, odrzucenia, oddalenia wniosku albo umorzenia postępowania” (art. 9 ust. 2a ustawy wprowadzającej KRS).

„Z dniem 1 stycznia 2016 r. Skarb Państwa nabywa nieodpłatnie z mocy prawa mienie podmiotów, o których mowa w ust. 2a. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność z nabytego mienia za zobowiązania podmiotów, o których mowa w ust. 2a. Prawa współników, członków spółdzielni i innych osób uprawnionych do udziału w majątku likwidacyjnym wygasają z chwilą wykreślenia podmiotu z rejestru” (art. 9 ust. 2b ustawy wprowadzającej KRS).

Naruszenie swych praw określonych w art. 2, art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 1 Konstytucji skarżąca wiąże z postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z 15 grudnia 2017 r. Rozstrzygnięciem tym sąd oddalił zażalenie skarżącej na postanowienie, którym Sąd Rejonowy w G. odrzucił jej wniosek o wpis do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Jak stwierdził Sąd Rejonowy w G., skarżąca w terminie wskazanym w art. 9 ust. 2a nie złożyła wniosku o przerejestrowanie, dlatego 1 stycznia 2016 r. z mocy prawa utraciła zdolność prawną, a tym samym i sądową.

Podstawą orzeczenia wskazanego przez skarżącą jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz poprzedzających go rozstrzygnięć były więc przepisy dotyczące rejestracji podmiotów podlegających obowiązkowi wpisu do KRS w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, w tym określające skutek zaniechania złożenia przez nie wniosku o przerejestrowanie (tj. art. 9 ust. 2 i 2a zdanie pierwsze ustawy wprowadzającej KRS). Podstawą tych orzeczeń nie były natomiast art. 9 ust. 2a zdanie drugie (skarżąca złożyła wniosek o wpis po 1 stycznia 2016 r.), a także art. 9 ust. 2b tej ustawy, gdyż dotyczy on kwestii nabycia przez Skarb Państwa mienia przedsiębiorców. W związku z tym w zakresie, w jakim skarżąca kwestionuje konstytucyjność art. 9 ust. 2a zdanie drugie oraz art. 9 ust. 2b ustawy wprowadzającej KRS, skarga nie spełnia podstawowego warunku wskazanego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

Należy ponadto zwrócić uwagę na to, że w sprawie, w związku z którą skarżąca wniosła skargę do Trybunału, sądy nie rozstrzygały o jej prawach wyrażonych w art. 21 ust. 1

i art. 64 ust. 1 Konstytucji. Jak podkreślił Sąd Okręgowy w G., „[k]westia dalszych konsekwencji związanych z wykreśleniem spółki nie była przedmiotem rozpoznania przez sąd rejestrowy”. Jak stanowi bowiem z art. 9 ust. 2i ustawy wprowadzającej KRS, nabycie przez Skarb Państwa zgodnie z ust. 2b własności nieruchomości albo użytkowania wieczystego stwierdza, w drodze decyzji, starosta właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości, a nie sąd rejestrowy.

Przedstawione przez skarżącą orzeczenie nie spełnia zatem warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 i art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK.

W tym stanie rzeczy bezprzedmiotowe staje się rozważanie zasadności zarzutów naruszenia art. 2 Konstytucji. Wyrażone w nim zasady mogą bowiem stanowić podstawę skargi konstytucyjnej tylko w zakresie, w jakim ich naruszenie powoduje uszczerbek w konstytucyjnym prawie podmiotowym skarżącego, co jak już wskazano, nie zachodzi w wypadku analizowanej skargi (zob. postanowienia pełnego składu TK z: 24 października 2001 r., sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225 oraz 23 stycznia 2002 r., sygn. Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60).

Wskazane okoliczności są – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.